

ตารางเปรียบเทียบการสร้างความปลอดภัยจากกรณีศึกษา ๑๐ ประเทศ

ประเด็น	กรีซ	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาเจระห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
๑. ระยะเวลา (ตั้งแต่เริ่มกระบวนการปรองดองที่สาธารณชนรับรู้)	๒๕๓๘ - ๒๕๔๘ (๑๐ ปี)	๒๕๒๘ - ๒๕๓๙ (๑๐ ปี)	๒๕๔๑ - ๒๕๔๘ (๗ ปี)	๒๕๑๕ - ๒๕๔๑ (๒๖ ปี)	๒๕๔๔ - ๒๕๕๒ (๘ ปี)	๒๕๓๒ - ๒๕๔๙ (๑๗ ปี)	๒๕๓๓ - ปัจจุบัน (๒๒ ปี+)	๒๕๓๓ - ๒๕๔๙ (๑๖ ปี)	๒๕๔๙ - ๒๕๕๒ (๓ ปี)	๒๕๓๓ - ๒๕๔๑ (๘ ปี)	
๒. คู่ขัดแย้ง	รัฐบาลทหารที่ต้องการรักษาอำนาจทางการเมืองกับประชาชนที่ต้องการเรียกร้องประชาธิปไตย	รัฐบาลที่นำโดยคนผิวขาวที่ต้องการรักษาอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจกับประชาชนคนผิวดำที่ต้องการยกเลิกการกีดกันสีผิว	รัฐบาลอินโดนีเซียที่ต้องการรักษาบูรณภาพแห่งดินแดนกับขบวนการปลดปล่อยอาเจระห์ (GAM) ที่ต้องการแยกดินแดนออกจากอินโดนีเซีย	กลุ่มอังกฤษโปรเตสแตนต์ที่ต้องการให้ไอร์แลนด์เหนืออยู่กับสหราชอาณาจักรต่อไปกับกลุ่มไอริชคาทอลิกที่ต้องการให้ไอร์แลนด์เหนือไปรวมกับประเทศไอร์แลนด์	ชาวฮูตู (Hutu) กับชาวตุตซี (Tutsi) สลับกันขึ้นมาปกครองประเทศโดยกดขี่อีกฝ่ายและสนับสนุนเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ของตน	รัฐบาลเผด็จการทหารปิโนเชต์ที่ต้องการรักษาอำนาจทางการเมืองกับกลุ่มคนที่สนับสนุนรัฐบาลก่อนหน้านั้นที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบสังคมนิยม	รัฐบาลที่ต้องการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงภายในประเทศกับกลุ่มกองกำลังติดอาวุธต่างๆที่มีเขตอิทธิพลของตัวเอง โดยมีจุดกำเนิดจากการมีแนวทางเรื่องการเมืองที่แตกต่างกัน	รัฐบาลภายใต้การนำของพระมหากษัตริย์กับประชาชนทั่วไปที่เรียกร้องให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น	รัฐบาลที่นำโดยคนเชื้อสายสเปนซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศกับประชาชนพื้นเมืองซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่	รัฐบาลเยอรมันตะวันออกที่ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์กับประชาชนส่วนหนึ่งที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย	
๓. เหตุแห่งความขัดแย้ง	การเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยโดยประชาชนซึ่งนำไปสู่การปราบปรามจากรัฐบาลทหาร	การที่คนผิวดำซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศถูกกีดกันทางการเมืองและสังคมโดยคนผิวขาวซึ่งกุมอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ	การรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับสำนึกทางประวัติศาสตร์ของความเป็นรัฐอิสระในอดีต	การที่ชาวไอริชคาทอลิกซึ่งเป็นคนส่วนน้อยในพื้นที่ถูกเลือกปฏิบัติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับสำนึกความเป็นชาตินิยมไอริช	นโยบายจักรวรรดินิยมที่เน้นการแบ่งแยกและปกครอง รวมถึงการปกครองที่ไม่เป็นธรรมจากทั้ง ๒ กลุ่มชาติพันธุ์	ความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมืองโดยฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลทหารได้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงกว้างขวาง	ความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมืองที่ขยายตัวไปสู่การแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ	การที่ฝ่ายเรียกร้องประชาธิปไตยถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่องโดยรัฐบาล	การรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระจายทรัพยากรธรรมชาติ และอำนาจทางการเมือง โดยผู้มีอำนาจปกครองคือคนเชื้อสายสเปนซึ่งเป็นคนส่วนน้อย ในขณะที่คนพื้นเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์	ความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประชาธิปไตยเสรีนิยมกับสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ อันนำมาซึ่งความรู้สึกเหลื่อมล้ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเยอรมันตะวันตก	
๔. กระบวนการสร้างความปรองดอง (กระบวนการ/ข้อตกลง/กฎหมาย)	๑. การจัดการกับเงื่อนไขความขัดแย้ง	๑. สร้างภาพอนาคตร่วมกันผ่านกระบวนการ Montfleury ที่มีตัวแทนจากทุกฝ่ายเข้าร่วม	๑. เกิดกระบวนการเจรจาระหว่างรัฐบาลอินโดนีเซียและ GAM โดยมีองค์กรต่างชาติเป็นคนกลาง อันนำไปสู่การลงนามบันทึกความเข้าใจ (Memorandum)	๑. เกิดกระบวนการเจรจาระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายคือกลุ่มอังกฤษโปรเตสแตนต์ กลุ่มไอริชคาทอลิก รัฐบาลอังกฤษ และรัฐบาล	ตั้งคณะกรรมการเพื่อความปรองดองและเอกภาพแห่งชาติ (National Unity and Reconciliation Commission,	เกิดการเลือกตั้งที่นำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลประชาธิปไตย	๑. ออกกฎหมาย Justice and Peace เพื่อปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการใช้ความยุติธรรมทางเลือกมากขึ้น โดยรวมถึง	๑. เชิญผู้นำพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามกลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี	๑. จัดการลงประชามติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นฉบับที่ถือว่ามาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑. เกิดการเจรจา ๒+๔ ฝ่าย คือระหว่างเยอรมันตะวันตก เยอรมันตะวันออก สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต	

ประเด็น	กรณีศึกษา	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาเจะห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
		ประชาธิปไตยวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๑๙๙๕ (Special Act Concerning the May 18 Democratization Movement)	ส่งเสริมเอกภาพและความสมานฉันท์แห่งชาติ (Promotion of National Unity and Reconciliation Act No.34 of 1995)	of Understanding) ระหว่างกัน ๒. ออกกฎหมายในการบริหารปกครองอาเจะห์ (Law No.11/2006 on the Governing of Aceh, LoGA) เพื่อนำข้อตกลงไปสู่การปฏิบัติ	ไอร์แลนด์ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุน อันนำไปสู่การลงนามข้อตกลงสันติภาพ (The Agreement) ที่ผ่านการลงประชามติ ๒. ออกพระราชบัญญัติไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland Act 2008) เพื่อนำข้อตกลงไปสู่การปฏิบัติ	NURC) โดยรัฐบาลเพื่อลดความเกลียดชังและสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันให้เกิดเอกภาพแห่งชาติในฐานะชาวรวันดาด้วยกันที่ไม่เขาแบ่งเราอีก		การเปิดศูนย์พันฟู (Concentration Zone) ให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงมาสารภาพและมีผู้ได้รับผลกระทบมารับฟัง ๒. เกิดกระบวนการเจรจาระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มกองกำลังต่างๆ ขึ้นและนำไปสู่ความสำเร็จ	सानเสวนา โดยให้มีการพูดคุยถึงประสบการณ์กับความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่จะไม่มีการกล่าวโทษหรือระบุชื่อบุคคล องค์การหรือพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้อง	ฉบับใหม่ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้ทรัพยากรของประเทศ และคำนึงถึงความปลอดภัยหลายทางวัฒนธรรม	อังกฤษ และฝรั่งเศส เพื่อวางแนวทางรวมชาติเยอรมัน ๒. จัดการเลือกตั้งผู้นำประเทศภายหลังการรวมชาติ
	๒. การค้นหาความจริง	กฎหมาย Special Act for Truth-Finding about Suspicious Deaths มีการตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริง (The Presidential Truth Commission on Suspicious Deaths) เพื่อริ้วฟื้นกระบวนการสืบสวนสอบสวนหาสาเหตุของกรณีเสียชีวิต แต่ไม่ได้ให้อำนาจในการตัดสินใจหรือสั่งฟ้อง	ตั้งคณะกรรมการแสวงหาความจริงและความปรองดอง (Truth and Reconciliation Commission) และคณะกรรมการละเมิดสิทธิมนุษยชน	ตั้งคณะกรรมการแสวงหาความจริงแห่งอาเจะห์โดยภาคประชาสังคมในอาเจะห์ ซึ่งไม่มีอำนาจในการสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐ	ตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีอาชญากรรมเลือด (Bloody Sunday) โดยคำสั่งรัฐบาล ซึ่งเปิดเผยว่าทหารอังกฤษเป็นผู้กระทำผิด โดยรัฐบาลได้ออกมาขอโทษชาวไอริชคาทอลิกอย่างเป็นทางการ ซึ่งสังคมโดยรวมก็ให้อภัยและไม่มีการนำตัวผู้เกี่ยวข้องมาลงโทษ	ตั้งศาลอาชญากรรมโดยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นศาลดั้งเดิมในชุมชนให้ผู้กระทำผิดได้เล่าความจริงถึงเหตุการณ์ที่ได้กระทำลงไปให้เหยื่อและทั้งชุมชนได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ พร้อมกับการขอโทษแสดงความสำนึกผิด และการพิพากษาลดหย่อนโทษโดยศาลดังกล่าว	๑. ตั้งคณะกรรมการแสวงหาความจริงและสร้างความปรองดองแห่งชาติ (National Commission for Truth and Reconciliation) โดยคำสั่งประธานาธิบดี Aylwin เพื่อค้นหาความจริงภายในเวลา ๙ เดือนสำหรับกรณีของผู้ที่สูญหาย เนื่องมาจากการถูกจับกุม ผู้ที่ถูกประหารชีวิต ผู้ที่ถูกทรมานจนเสียชีวิต และผู้ที่ถูกลักพาตัวในยุครัฐบาลปีโนเชต์ ๒. ตั้งคณะกรรมการแห่งชาติด้วยการตรวจสอบการจำคุกและการทรมานอันเนื่องมาจากเหตุผลทาง	ตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูและปรองดองแห่งชาติ (National Commission for Reparation and Reconciliation, NCRR) ขึ้น โดยมีภารกิจในการรับฟังผู้ได้รับกระทบจากเหตุการณ์ และจะนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำอนุสรณ์สถาน	ตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อแสวงหาความจริงจากกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐบาลได้ออกมายอมรับว่าเจ้าหน้าที่รัฐส่วนหนึ่งมีการกระทำผิดจริง	-	ตั้งคณะกรรมการแสวงหาความจริงในกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ฝ่าฝืนในการข้ามกำแพงเบอร์ลินไปฝั่งตะวันตก ซึ่งหลังจากเปิดเผยความจริงผู้สังคมนักมีการฟ้องร้องผู้กระทำผิดตามยุทธวิธีโดยผู้เสียหาย แต่ทั้งนี้จุดประสงค์หลักเพื่อที่เป็นบทเรียนในการพัฒนาประเทศในอนาคต

ประเด็น	กรณีศึกษา	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาแจห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
							การเมือง (Valech Commission) โดยคำสั่งประธานาธิบดี Lagos ซึ่งขยายขอบเขตของผู้เสียหายให้ครอบคลุมถึงผู้ที่ถูกคุมขัง หรือถูกทรมานด้วยเหตุผลทางการเมือง แต่ไม่ได้เสียชีวิต				
	๓. การให้อภัย	มีการอภัยโทษให้ผู้กระทำความผิดหลังจากได้รับโทษไปแล้วระยะหนึ่ง	ตั้งคณะกรรมการนิรโทษกรรม (Committee on Amnesty)	ปล่อยตัวนักโทษการเมืองและผู้ถูกคุมขังซึ่งเกี่ยวข้องกับคดีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ GAM โดยคำสั่งประธานาธิบดี ซึ่งไม่รวมถึงคดีที่เป็นอาชญากรรมทั่วไป	ปล่อยตัวนักโทษการเมืองที่ถูกตัดสินจำคุกจากการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย โดยมีคณะกรรมการอิสระที่รัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการปล่อยตัว	กองกำลังติดอาวุธของทั้งสองฝ่ายจะไม่ถูกดำเนินคดีหากยอมวางอาวุธและเข้าค่ายอบรมของ NURC	มีการออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้แก่ตัวนายพลปิโนเชต์และเจ้าหน้าที่ (ทหารและตำรวจ) ที่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อปราบปรามผู้ต่อต้านรัฐบาลในช่วง ค.ศ. ๑๙๗๓-๑๙๗๘ โดยตัวผู้นำรัฐบาลเป็นผู้ออกกฎหมายดังกล่าวเองในช่วงที่ยังมีอำนาจ	หากผู้กระทำความผิดในคดีที่รุนแรงได้ผ่านศูนย์ฟื้นฟูอย่างน้อย ๕-๘ ปีโดยการสำรวจความผิดและจะไม่กลับไปกระทำความผิดอีก จะได้รับการลดโทษโดยการพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุด	ปล่อยตัวนักโทษการเมืองที่ถูกคุมขังโดยมิชอบ	-	ไม่มีการนิรโทษกรรมผู้กระทำความผิด
	๔. การชดใช้ความผิด	ออกรัฐบัญญัติ The Special Act Concerning the May 18 Democratization Movement เพื่อหาทางเอาผิดอดีตผู้นำและยกย่องเหตุการณ์	-	ไม่มีกระบวนการสอบสวนการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ	ตั้งทีมสืบสวนสอบสวนเหตุการณ์ความรุนแรงในอดีตตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๔๑ เพื่อหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยขณะนี้ยังอยู่ระหว่างการสืบสวน	มีการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นพลเรือน ซึ่ง จะได้รับการลดโทษจากการสารภาพในศาลกาศาษา	๑. มีความพยายามจากสังคมชิลีในการดำเนินคดีกับปิโนเชต์ แต่ติดขัดที่ข้อกฎหมายนิรโทษกรรมภายหลังรัฐประหาร ซึ่งสุดท้ายก็ถูกควบคุมตัวในต่างประเทศด้วยอำนาจของกฎหมายสากลว่าด้วยอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ๒. มีการดำเนินคดีตามปกติต่อเจ้าหน้าที่รัฐ	หากผู้กระทำความผิดในคดีที่รุนแรงได้ผ่านศูนย์ฟื้นฟูอย่างน้อย ๕-๘ ปีโดยการสำรวจความผิดและจะไม่กลับไปกระทำความผิดอีก จะได้รับการลดโทษโดยการพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุด	ไม่มีการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำความผิด	-	เจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นผู้กระทำความผิดถูกฟ้องร้องดำเนินคดีตามกระบวนการปกติโดยยุติธรรมปกติโดยผู้เสียหาย

ประเด็น	กรณีศึกษา	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาเจะห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
							จำนวนหนึ่งที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน				
	๕. การชดเชยและเยียวยา	ออกกฎหมาย The ๒๐๐๐ Act for Restoring the Honor of Democratization Movement Involvers and Providing Compensation for them หรือที่เรียกว่า กฎหมายประชาธิปไตย ผ่านการเรียกร้องโดยองค์กร The Korean Association of Bereaved Families for Democracy	ตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเยียวยาและส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม (Committee on Reparation and Rehabilitation)	ตั้งองค์กรส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมแห่งอาเจะห์ (Aceh Reintegration Authority) โดยเยียวยาทั้งอดีต GAM กลุ่มต่อต้าน GAM และประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากความสูญเสียที่พิสูจน์ให้เห็นได้	มีการชดเชยเยียวยาทั้งในรูปของตัวเงินและโครงการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้แก่ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และอดีตสมาชิกกลุ่มกองกำลังของทั้งสองฝ่ายตามลำดับ	๑. ไม่มีการจ่ายค่าชดเชยเยียวยาแก่ผู้เสียหายเนื่องจากรัฐบาลขาดงบประมาณ ๒. มีการเยียวยาผู้เสียหายโดยการให้เงินทำงานชดเชยแทนซึ่งกำหนดโดยศาลกษาชวา ๓. สร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมเพื่อความสูญเสียจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และป้องกันไม่ให้ความรุนแรงหวนคืนมาอีก อาทิ พิพิธภัณฑสถานอนุสรณ์สถาน การประกาศวันหยุดแห่งชาติ หรือการทำพิธีศพร่วมกันอย่างเป็นทางการ เป็นต้น	๑. มีการจ่ายค่าชดเชยและมีมาตรการเยียวยาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตแก่ญาติของผู้สูญหายหรือเสียชีวิต และผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๒. ประธานาธิบดีและกองทัพได้ออกมาขอโทษผู้ได้รับผลกระทบผ่านโทรทัศน์ในนามรัฐบาลอย่างเป็นทางการ ๓. มีการเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งความทรงจำเพื่อต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยประธานาธิบดีหญิงมิเชลเพื่อเป็นอนุสรณ์มิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอีก	มีกฎหมายรองรับการชดเชยและเยียวยาผู้เสียหายที่เกิดจากการต่อสู้ระหว่างกลุ่มกองกำลังกับรัฐบาลและกำลังด้วยกันเอง	ตั้งคณะกรรมการความเที่ยงธรรมและความปรองดอง (Equity and Reconciliation Commission) เพื่อทำหน้าที่ต่อจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในการค้นหาความจริง รับฟังความรู้สึกของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ และพิจารณาค่าชดเชย	-	มีการให้เงินชดเชยผู้ต้องขังที่ถูกตัดสินอย่างไม่เป็นธรรมตามกระบวนการยุติธรรมปกติ
๕. ผลจากกระบวนการปรองดอง	๑. การเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง/นโยบาย	ศาลรัฐธรรมนูญมีความเป็นอิสระและยึดประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง	ยกเลิกกฎหมายและนโยบายต่างๆ ที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดการกีดกันสีผิว ตลอดจนจนการกระจายรายได้และการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ	๑. เกิดเขตปกครองพิเศษอาเจะห์โดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากกาเลือกตั้งโดยตรงและได้ส่วนแบ่งรายได้จากทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นร้อยละ ๗๐ ๒. สามารถตั้งพรรคการเมืองเฉพาะของท้องถิ่นได้	๑. มีคณะผู้บริหารท้องถิ่นตามหลักการแบ่งอำนาจ (Power Sharing) ที่ประกอบไปด้วยพรรคการเมืองหลัก ๒ ชั่ว ๒. มีการปฏิรูปองค์กรตำรวจทั้งระบบให้มีความเป็นกลางมากขึ้น ๓. มีการแก้ไขนโยบายทางการศึกษา	ตั้งคณะกรรมการปรองดองและเอกภาพแห่งชาติ (National Unity and Reconciliation Commission, NURC) โดยรัฐบาลเพื่อลดความเกลียดชังและสร้างความรู้สึกเป็นพวก	๑. มีการปฏิรูปการเมืองและกฎหมายให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น อาทิ การตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินด้านสิทธิมนุษยชน หรือการปรับให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง ซึ่งแต่เดิมมาจากการแต่งตั้ง ๒. ยกเลิกวันชาติซึ่งถือ	๑. เริ่มแรกมีข้อตกลงสันติภาพ (Santa Fe de Ralito Agreement) ระหว่างรัฐบาลและกลุ่มกองกำลัง ๒. มีการออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ "Alternative Criminal	๑. มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่จำกัดอำนาจและบทบาททางการเมืองของพระมหากษัตริย์ ๒. ยอมรับให้ผู้ชนะการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๓. มีการลดโทษกฎหมายสำหรับ	๑. มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น โดยการกระจายรายได้ทรัพยากรธรรมชาติ การปฏิรูปที่ดิน ยกเลิกการกำหนดศาสนาประจำชาติ และการตั้งเขต	ฟื้นฟูพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาศึกษาในส่วนของฝั่งตะวันออกเพื่อให้เกิดความทัดเทียม

ประเด็น	กรณีศึกษา	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาเจะห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
				๓. มีการตั้งศาลสิทธิมนุษยชน หากแต่มีอำนาจตัดสินคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นหลังข้อตกลงเท่านั้น	การจ้างงาน และการจัดสรรที่อยู่อาศัยที่เลือกปฏิบัติต่อชาวไอริชคาทอลิกให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นพร้อมกับตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการเพื่อความเสมอภาค โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม	เดียวกันให้เกิดเอกภาพแห่งชาติในฐานะชาวรวันดาด้วยกันที่เขาแบ่งเราอีก	เป็นวันรัฐประหารโดยนายพลปิโนเชต์	Sentence” ขึ้นปี ค.ศ. ๒๐๐๓ และพบ.ฉบับนี้ก็เป็นก้าวแรกในการกำเนิดกฎหมาย Justice and Peace Law ปีค.ศ.๒๐๐๕ ๓.มีการปฏิรูปกฎหมายโดยใช้หลักความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านเป็นแนวทางการปฏิรูปกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	ความคิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ	ปกครองพิเศษในหลายระดับ ๒. แปรรูปบริษัทจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นของรัฐ	กับฝั่งตะวันตก
	๒. การเปลี่ยนแปลงในเชิงทัศนคติของสังคม	๑. ผู้นำทหารให้คำมั่นว่าการรัฐประหารจะไม่เกิดขึ้นอีกต่อไป ๒. ประชาชนตระหนักว่าประชาธิปไตยเป็นเรื่องสำคัญและต้องร่วมกันรักษาไว้ ในขณะที่เดียวกันก็มองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่รับไม่ได้ในสังคม 3. มีความพึงพอใจที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความคิดได้รับการลงโทษ	มองเห็นภาพในอนาคตของประเทศตนร่วมกัน	๑. เกิดความตระหนักว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเอาชนะกันท่ามกลางความสูญเสียที่เกินกว่าสังคมจะรับได้ ๒. เกิดความเห็นร่วมกันว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งทางออกต่อปัญหา	๑. ยอมรับร่วมกันว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งทางออกต่อปัญหา และตกลงที่จะใช้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตัดสินข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของไอร์แลนด์เหนือ ๒. เกิดความตระหนักว่าแม้จะคิดไม่เหมือนกันและยังคงมีเป้าหมายที่ขัดแย้งกันเช่นเดิมแต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้กติกาที่ตกลงร่วมกัน	มีความพยายามในการส่งเสริมทัศนคติของการมีอัตลักษณ์ร่วมในความเป็นชาวรวันดา ไม่แบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งเช่นในอดีตอีก	เกิดความรักและห่วงใยในความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เหตุการณ์เลวร้ายในอดีตหวนคืนมาอีก	๑. มุมมองของรัฐเปลี่ยนจากที่ต้องควบคุมกองกำลังติดอาวุธต่างๆ กลายมาเป็นการหาวิธีการเพื่อให้กลุ่มต่างๆ เข้ามาสู่กระบวนการเจรจากับรัฐบาลโดยสันติวิธี ๒. ภาคประชาชนมีการเคลื่อนไหวเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย ผู้ถูกกระทำเรียกว่า Victims’ Movement	สังคมรับรู้เรื่องราวการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากเหตุการณ์ทางการเมืองอย่างเปิดเผยและเข้าร่วมกันของสังคม	ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของสังคม	มีความพยายามในการสร้างสมดุลระหว่างแนวคิดความเท่าเทียมกันทางสังคม (Equity) ที่ยึดถือในฝั่งตะวันออกกับแนวคิดเสรีนิยม (Freedom) ที่ยึดถือในฝั่งตะวันตก
๖. ข้อสังเกตในส่วนของปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการผลักดันให้เกิดการ	๑. เจตจำนงทางการเมืองที่ต้องการจะปรองดอง ๒. การสร้างภาพ	๑. เจตจำนงทางการเมืองที่ต้องการจะปรองดอง ๒. การคุยกับ “ศัตรู”	๑. เจตจำนงทางการเมืองที่ต้องการจะปรองดอง ๒. มีกระบวนการ	๑. การผลักดันให้เกิดความเป็นเอกภาพและปรองดองโดยแสวงหาความร่วมมือ	๑. การปฏิรูปกฎหมายและการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้บทบาท	๑. เจตจำนงทางการเมืองที่ต้องการจะปรองดองกับกลุ่มกองกำลังโดยปรับ	๑. การปฏิรูปการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น	๑. การปฏิรูปกฎหมายและโครงสร้างทางการเมืองให้มี	๑. การปฏิรูปกฎหมายและโครงสร้างทางการเมืองให้มี	๑. สังคมมีจุดร่วมคือภาพอนาคตของความเป็นประเทศ

ประเด็น	กรณีศึกษา	เกาหลีใต้	แอฟริกาใต้	อินโดนีเซีย (อาแจห์)	สหราชอาณาจักร (ไอร์แลนด์เหนือ)	รวันดา	ชิลี	โคลัมเบีย	โมร็อกโก	โบลิเวีย	เยอรมัน
	เปลี่ยนแปลง	อนาคตร่วมกันผ่านกระบวนการ	ในฐานะเพื่อนร่วมชาติ ด้วยกระบวนการหาทางออกร่วมกันที่ซอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ๓. เหตุแห่งความขัดแย้งได้รับการแก้ไขด้วยภาพอนาคตที่สร้างร่วมกัน ๔. การเปลี่ยนมหาวิกฤติเป็นโอกาสสู่การปรองดอง ๕. ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการผลักดันสันติภาพ	หาทางออกที่ทุกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่ง ๓. เหตุแห่งความไม่เป็นที่ธรรมได้รับการแก้ไขในเชิงโครงสร้าง ๔. มีการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายนอกจากการใช้ความรุนแรง	จากเครือข่ายในสังคม ๒. กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่ให้ผู้กระทำผิดสำนึกผิดและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไป ๓. การกีดกันจากต่างประเทศให้ยุติการสู้รบแลกกับการสนับสนุนของงบประมาณพัฒนาประเทศ	ของกองทัพถูกจำกัดลง ๒. การขอโทษโดยผู้นำรัฐบาลและกองทัพผ่านสื่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	จากวิธีปราบปรามมาสู่การพูดคุย ๒. ความจริงจังในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ๓. ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในการผลักดันสันติภาพมากขึ้นจากการสนับสนุนของต่างชาติและรัฐบาล	๒. การเปิดเวทีสาธารณะให้ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ได้แสดงออกถึงประสบการณ์และความรู้สึกของตนผ่านสื่อมวลชน ซึ่งทำให้สังคมรู้สึกว่าเป็นเรื่องเหล่านี้สามารถพูดถึงได้ในที่สาธารณะในลักษณะของการบำบัดร่วม (Collective Therapy)	ความเป็นธรรมและตอบสนองต่อความต้องการของคนส่วนใหญ่มากขึ้น ๒. ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของคนในสังคม	ประชาธิปไตย โดยมีภาพของเยอรมันตะวันตกเป็นต้นแบบ ๒. การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยพยายามสร้างความเจริญให้อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันทั่วประเทศ	